

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Kieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięczne złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Uziębienie godziną	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi		
o 27"	4"	789	+ 3°	2/2.	63	ZPI. Zachodni słaby	Pogoda z chmurami	Mgła
2	4	947	+ 10.	8/3.	11	PPI. Zachodni	Chmury	
10	5	830	+ 7.	7/3.	58	ZPI. Zachodni	Pochmurno	

Wiadomości zagraniczne.

— Paryż 29 Października. —

Dziś w południe Król otoczony członkami rodziny królewskiej, Ministrami, Dygnitarzami państwa i ciałem dyplomatycznym, poświęcił w imieniu wojska pamięci Króla Orleans posąg konny wystawiony na dziedzińcu Luwru.

Wiktor Hugo kończy nareszcie ostatnią część swego sławnego romansu *la Cinquetroisne*, zapowiedziany przed 10 laty. Składać się będzie z 3 tomów, dwa pierwsze znajdują się już pod prasą. P. Hugo miał sprzedać to dzieło na 20 lat za 150,000fr.

Po odsłonięciu konnego posągu Króla Orleans, król trzymając za rękę Hrabiego Paryża, wręczył mu protokół tego odsłonięcia mówiąc: „Moje kochane dziecię, nie mogę lepiej uczynić, jak ci dać ten dokument. Ty go zachowasz jako szacowne świadectwo poważania i zaufania które wojsko w twoim wiekopomnej pamięci ojca pokładało.”

Lord Brougham był onegdaj przez Króla przyjmowany; jedzie on do dóbr swoich w południowej Francji.

Książęta Ferdynand i Leopold Sasko-Koburgscy przybyli wczoraj do St. Cloud.

Dodatkowe pismo Lamoricièra do ministra wojny, także pod dniem 17 paźdz. z obozu pod Nedromą, brzmi jak następuje: „Abd-el-kader kazał mi onegdaj doręczyć list od szefa szwadronu Courby de Cognard, o którym mniemaliśmy, że z pułkownikiem Montagnac poległ od nieprzyjaciela. Ten list jest prawdziwym raportem o nieszczęśliwej walce; ale różni się tylko w ubocznych okolicznościach od tego, który szef szwadronu Martimprey według opowiedzenia kilku pozostałych ułożył. Podwójny czyni to zaszczyt panu Cognard, że bijąc się tak walecznie, w bardzo prostym opowiadaniu donosi co z nim i jego towarzyszami zaszło. Pośpieszyłem mu odpowiedzieć z wynurzeniem największego mego poważania dla me-

zta, jakiego z wszystkimi swymi towarzyszami tak wielkie dał dowody. „Z listu szefa szwadronu Cognard dowiadujemy się, że 97 żołnierzy, podoficerów i oficerów dostało się w ręce Abd-el-Kadera w nieszczęśliwej bitwie z d. 23 września. Kolumna pułkownika Montagnac wyruszyła była d. 21 września o godzinie 10 wieczór z Dżemma Gazauat; liczyła 420 ludzi piechoty i 60 jazdy; gdy przeto według poprzednich raportów 14 ludzi uratowało się po walkach 23 września, a teraz się okazuje, że 96 (prawie wszyscy ranieni) dostało się w niewolę, zmniejsza się liczba poległych na 370. Cognard pisze wyraźnie: „Abd-el-Kader wydał rozkaz wszystkim dowódcom swego wojska, aby się z nami po ludzku obchodzili; dotąd jesteśmy pod tym względem zupełnie zadowoleni.”

Raport generała Thierry, z Oranu dnia 20 paźdz.: „Oto przegląd ważniejszych doniesień jakie do mnie z prowincji Oran nadeszły: generał Lamoricière po kilku szczęśliwych potyczkach, które stoczył z Kabylami na najtrudniejszych punktach ich kraju, zmusił zwyciężonych do poddania się na łaskę. Abd-el-Kader, który od pierwszej potyczki przestał mieć udział w walce, oddał się w czasie ognia wśród przekleństw pokoleń, które na cios wystawił. Nieco pierwój Emir wysłał swego kalifę Buhamedi do agaliku Beni-Amer Szeradów, to pokolenie odpadło i pociągnęło za sobą pięć innych małych pokoleń. W całym agaliku tylko pokolenie Uled-Selimau nie poszło za tym przykładem. Z strony Mostaganem szeryf Bu-Maza przeszedł przez rz. Szelif, i skłonił do powstania pokolenie Mabedszer Szeraga; ostatnią razą posunął się aż pod Mostaganem, ale przez dowodzącego tam oficera po zaciętej walce został za Szelif odparty. O generale Bourjolly nie wiem więcej się nie dowiedziałem, wiem tylko, że przed kilku dniami połączył się z pułkownikiem Saint-Arnaud. — W podokręgu Maskary pokolenia Beni Szngram powstały na głos Ali Tale-

ba, który się zowie kalifą Ben Marów; ten naczelnik ukazał się 16 paźdz. pod Maskarą i odparty został przez załogę. jednak pokolenia pozostały w stanie powstania. I w południowej części Maskary Arabi wzięli się do broni przeciw nam; pułkownik Gery starać się będzie przywrócić związki z Maskarą, i pokolenia w górach przywieść do posłuszeństwa:

Marszałek Soult wydał rozkaz, według którego sprzedaż wódki nazwanej *absynth* zabroniona jest markietankom w Algierji, gdyż częste jej używanie okazało się bardzo szkodliwym dla zdrowia.

Do portu Lorient przesłano rozkazy, aby trzy parowe i trzy żaglowe okręty uzbrojone zostały, końcem wystania ich do zachodnich brzegów Afryki.

Minister wojny przesłał rozkazy do wszystkich officerów i żołnierzy należących do korpusów algierskich, aby bezzwłocznie powrócili do Algierji.

Gaz. *France* donosi z autentycznego źródła że zaślubiny xiężniczki Berry z xciem Lukka odbędą się w Frohsdorf dnia 10 listopada.

Wiceadmirał Verhuel, par Francji, znany w historii wojennej od r. 1779, mający udział w przygotowaniach do zamierzonego przez Napoleona wyładowania w Anglii, umarł d. 25 paźdz. przeżywszy lat 81.

Z Tuluonu piszą: »Odwołanie w tej chwili floty jenerała Parseval do Tuluonu, daje powód do najsprzecznich wniosków, tem bardziej, że nawet kilka lekkich statków nie posłano dla strzeżenia brzegów Afryki pod Dżemma Gazauat, iżby przeszkodzić mogły potajemnemu przywozowi broni i amunicji do Algieru. Powszechnie bowiem głoszą, że Abd-el-Kader przed swoim ostatnim powstaniem otrzymał z Gibraltaru skrzynie z bronią i amunicją.

— Londyn 28 Października. —

M. Chronicle nazywa wyprawę francuzką do Maroko skutkiem nienasyconej dumy Francuzów i słabej polityki lorda Palmerston. *Standard* przeciwnie wywodzi konieczność tej wyprawy z posiadania przez Francuzów Algierji. Tenże dziennik mniema, że Francja będzie musiała ciągle nowe ponosić ofiary, jeżeli nie chce uleść i zupełnie być wypędzoną z Afryki.

Okręt *Pagoda* pod dowództwem porucznika Moore, wysłany przez rząd na podróż naukową do bieguna południowego, powrócił w m. lipcu r. b. do przylądka Dobrej Nadziei. *Pagoda* dostała się najbliżej do bieguna tego ze wszystkich poprzednich okrętów, i prawie dosięgła bieguna magnetycznego. Nadto potwierdziła istnienie przy biegunie południowym stałego ładu krajem Wiktorya nazwanego.

— Turyn 24 Października. —

Ślub Dziedzicznego Księcia Lukki z Mademoisellą Rosny (córką Księżny Berry) odbyć się ma w pierwszej połowie listopada. Kżę Ferdynand Karol ma lat 23, i zostaje w służbie Sardyńskiej, z której teraz wystąpić zamierza; Księżniczka zaś Ludwika ma lat 26.

Słychać, że D. Karlos osiadzie na przyszłość w Toskanii.

Część Literacka.

TEATR.

W niedzielę dnia 9 Listopada r. b. przedstawiono w Teat. Krakowskim dramat pod tyt. *Kochankowie Murcy* w 5ciu aktach z prologiem z fr. tłumaczony. Nie będziemy wchodzić w szczegółowy rozbiór krytyczny tej sztuki. Należy ona do rzędu tych które w chwili przedstawienia wrażenie sprawić mogą, ale bliższego rozbioru krytycznego znieść nie potrafią. -- Familia Paszków technie dawną nienawiścią ku familii Telesów i nazwajem. Mimo tego Stella Paczego kocha Silvia Telesa i jest od niego kochaną. Młody rozpustnik do najpierwszej rodziny Murcy należący Mgr. Villafior przysięga nierządnicy Kornelii, że jeżeli zechce wręczyć mu księżkę Stella zostanie Mgrabiną Villafior, jeżeli nie, on za karę ożeni się z Kornelią. -- Częścią z miłości, częścią aby obrzydnego uniknąć związku Mgr. stara się wszelkimi sposobami zamiaru swojego dokonać. -- Nienawidzony od Stelli, dostawszy odmowną odpowiedź od starego Paczego, wkłada się do mieszkania Stelli, tam niepostrzeżony noc przepędza, Paczegowie o tem się dowiadują, i dla zastąpienia honoru córki, mimowolnie na związek ten zezwalają -- ale w chwili zezwolenia stary i surowy Paczego dowiadyuje się że prawdziwym Stelli kochankiem jest Silvio Teles, -- nienawidzić Paczego jeszcze bardziej wzrasta, -- poprzysięga śmierć Telesowi, przeklina córkę, jednym słowem wywiezuje się z tego wszystkiego szereg mordów, uwięzień, przebaczeń, zdrad i otruc które dopiero z zapadnięciem kortyny się kończą. -- Sztuka ta ani pod względem prawdopodobieństwa, ani pod względem smaku żadnego bliższego rozbioru nie wytrzyma, jedynie doskonała gra aktorów chwilowe jej powodzenie zapewnić zdoła -- przejdźmy więc do rozbioru głównych rol.

P. Chomiński oddał rolę Mgr. Panu Ch. w tej roli to zarzucić można co we wszystkich rolach przez niego odgrywanych. P. Ch. nie przychodzi na scenę już przejęty charakterem swej roli, dopiero w miarę postępu sztuki i okłasków publiczności przypomina sobie kogo przedstawia, i dla tego początek roli słabiej oddaje niż koniec Mgr. Villafior jest wprawdzie rozpustnikiem, ale nie rozpustnikiem pospolitym, jest walecznym i w nim nie wygasto jeszcze uczucie pięknego ani szlachetnego -- wreszcie Mgr. wśród rozpust swoich powinien zachować ton i manieri Mgr. Villafior. -- P. Ch. o tem zupełnie zapomniał. Wchodzi na scenę i szasta się po niej jak młodzieniec dopiero co z opieki wypuszczony -- przekreca się na prawo i lewo nie bacząc że podobni jak Mia rozpustnicy dopiero w uczynkach są doskonałemi rozpustnikami, ale z powierzchowności zachowują dumę i ton im właściwy. -- Odcień ten dobrze pojęty byłby nadał roli Mgr. właściwy jemu charakter. W dalszym postępie sztuki P. Ch. chybia wiele w dykcji -- w chwili opowiadania zawsze deklamuje P. Ch. rachując na efekt i to jest największy błąd jego -- gdy zaś istotnie potrzeba głoś podnieść, nadaje mu pewien rodzaj grubości który razi -- i tak scenę w obozie Silva w której Mgr. opowiada

uprowadzenie a raczej uniesienie Abdelrama, P. Ch. oddeklamował tonem wesoło-tryumfuującym jakby tu chodziło o wyprawę miłosną młodego Richelieugo -- tę scenę należało opowiadać, i opowiadać poważnie z pewnym rodzajem wewnętrznego wyrzutu, którego waleczny Mgr. doświadczając musiał będąc zmuszony do zdrady i podejścia, a takim był postęp Mgr. względem Abdelrama. Scenę w której Mgr. chce w więzieniu pogodzić Paczega z Telesem oddał P. Ch. najlepiej. -- Zdaniem moim jednak o ile P. Ch. nadto był pospolitym w pierwszych scenach i zapominał że jest Mgr. Villaflor tak znowu w tej scenie zanadto był poważnym i znowu zapominał że Mgr. był rozpustnikiem, i że w jednej chwili głównego rysu charakteru zatrzeć niepodobna -- Potrzeba było umieć połączyć godność jaką w nas szlachetne uczucia wlewają z charakterem rozwiniętym Margrabiego Villaflor. -- Wreszcie życzyć należy P. Ch. aby nie był tak jednostajnym, aby głosowi swojemu nadał więcej okragłości, aby głowy bezprzestannie na lewą stronę nie przekręcał i lewą rękę ciągle nie podnosił i tak często nie podrygiwał, -- jednym słowem żeby ze użyję tego wyrażenia Pan Ch. nie tak wiele był aktorem. -- Niech Pan Ch. już za kulisami przejmie się charakterem swjej roli, niech nie liczy na wrazenie i niech nie uwodzi się oklaskami zbyt łaskawej Publiczności, które często myślom autora a nie autorowi bywają dawane -- niech w ogóle P. Ch. mniej z siebie będzie zadowolonym a przy dobrych chęciach i swoim usposobieniu stać się może ozdobą naszej sceny. Bo co dotąd, nie zaprzeczając P. Ch. zdolności, wyznać musimy, że czy przez zrozumienie czy przez brak chęci, P. Ch. tym jest czym był kiedy raz pierwszy na scenę tutejszą wystąpił.

Rolę *Stelli* oddała panna Radzińska -- o ile mogła dobrze ale to nie wiele. -- Brak dźwięku w głosie czyni ją bardziej zdolną do rol komicznych charakterystycznych niż do rol trwożliwych pełnych uczucia dziewic -- w chwilach prześlągania P. R. rolę swoją oddała dobrze -- leżąc u nóg ojca głos jej urywany i przytłumiony mniej rażą. Ale w chwilach uczuciowych jest cierpka. dodam w końcu że P. R. przychodząc do obozu *Silva* stósowniejszy do okoliczności powinna była przywdziać ubiór -- oddać wszakże należy sprawie-

dliwość P. R., że codzieln w niej widać postęp a najbardziej chęć dobrą. -- Czego natura nie dała trudno bardzo nabyć.

Same pochwały pozostają nam dla P; Królikowskiego był w właściwej sobie roli, moc, energia, postawa, ruch, wszystko odpowiednie, pojęcie roli dokładne, wyraz twarzy nadzwyczaj stósowny. -- Z rzadkim talentem umiał w grze swojej połączyć surowość enoty z nienawiścią rodzinną tak w owych czasach pospolitą, jedną tylko uwagę zrobiony P. K. co do wyrazu twarzy, w scenach z córką twarz jego powinna tchnąć surowością a nie nienawiścią, a uważaliśmy, że spojrzenia jego na córkę były te same co i na Telesza. Mały to błąd ale zechce P. K. na niego zważać. W końcu dodam, że P. K. jest jedyny aktor na scenie naszej który umie stósowne przybierać postawy, stósownie używa rąk, a co najbardziej umie wchodzić i wychodzić. -- Zna charakter roli którą oddaje i od początku do końca ten charakter utrzymuje, w gwałtownych chwilach umie miarkować swoje poruszenia i dlatego zawsze stósowną zachowuje godność, przyjście jego do obozu *Silva* było pełne powagi, w dalszym jednak ciągu tej samej sceny życzę P. K. trochę więcej życia, położenie jego w *Silva* jest pełne dramatyczności, a w podobnych chwilach wolno jest nawet surowemu Paczegowi z karbów właściwej dumy i godności wystąpić. Te są małe rady które dzięki za jego staranie i pracę i za ciągły postęp którego codziennie jesteśmy świadkami. -- Rolę podrzędną *Don Luiza* oddał młody aktor P. Biały czyński w sposób każący rokować, że przy dobrych chęciach i przykładach z czasem i większe role dokładnie oddać potrafi.

Wł. Bi.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 14 do dnia 15 Listopada.

Kobylińska Anna ob., Dębicki Mieczysław hr., Krasieński Zygmund hr., Trejtler Ignacy ob., Felszniecka Józefa, z Polski; -- Kieszkowska Julia ob., z córką Olimpia, Muchowicz Karol, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Krasnobucki Mikołaj rotmistrz huzarów ces. ros., Kastriot Włodzimierz poruczn. ces. ros., Radziński Wincenty ob., do Polski.

Doniesienia Urzędowe.

Obwieszczenie.

Nro 6,517.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W wykonaniu postanowienia Senatu Rządzącego z dnia 10 Października r. b. Nr. 4829, podaje do wiadomości: iż do dnia 19 Listopada r. b. godziny 2ej z południa przyjmowane będą w biurze Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu przez Senatorsa w tymże Wydziale Prezydującego deklaracje opieczelowane na dzierżawę Dochodu Czopowego Skarbowego z Miasta Chrzanowa przez lat dziesięć, po sobie idących, począwszy od dnia 1go Stycznia 1846 roku, po dzień ostatni Grudnia 1855 r. trwać mającą.

Ilość roczna czynszu z wymienionej dzierżawy, ustauawia się w summie dziesięciu tysięcy złotych polskich, od której chęć licytowania mający za złożeniem w Kassie Główniej W. M. Krakowa *vadit* $\frac{1}{10}$ części tej summy zaofiarowanie *in plus* zrobić może.

Warunki do kontraktu w godzinach od 10 rano do 2ej z południa każdego dnia w Wydziale Dochodów Publicznych i Skarbu przejrane być mogą.

Osnowa Deklaracyi winna być następująca.

Deklaracya.

Powziąwszy wiadomość z obwieszczenia przez Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu dnia 23 Października r. b. Nro 6517 uczynionego, że Rząd W. M. Krakowa i Jego Okręgu wypuścić ma zamiar w dzierżawę Dochód Czopowego Skarbowego z Miasta Chra-

nowa na lat daiesięć, począwszy od dnia pierwszego Stycznia tysiąc ośmset czterdziestego szóstego roku, do dnia ostatniego Grudnia tysiąc ośmset pięćdziesiąt piątego roku po sobie idących, trwać mająca; składam niniejszą deklaracją, że z dzierżawy tej obowiązuję się płacić rocznie sumę złotych polskich (tu ją wyrazić literami) a to wedle warunków do kontraktu sporządzonych, przezemnie odczytanych, i zrozumianych. Na wierzchu deklaracji składam zakwitowanie Kassy Głównej, że *vadium* przynależne w ilości złotych polskich tysiąc złożyłem, które aby mi zaraz po licytacji w razie nieutrzymania się przy dzierżawie wydanem było, zastrzegam sobie; (tu zamieścić datę, a pod tą imię i nazwisko deklaranta).

Deklaracja złożona w kształcie ekspedycji urzędowej, pieczętką deklaranta opatrzona na wierzchu adres: »Deklaracja na dzierżawę dochodu Czopowego Skarbowego z Miasta Chrzanowa« mieć winna.

Przyczem ostrzega się kogo to interesować może, że deklaracje winny być pisane wyraźnie, nie odstępując w niczem od osnowy; cyfry wszelkie mają być wyrażone literami bez skrobań i poprawek — w przeciwnym bowiem razie deklaracja za nieważną uznana, i deklarant taki, w razie gdyby licytacja z powodu tego spełzła, do zwrotu kosztów ogłaszania nową licytacji zagalouym zostanie.

Kraków d. 23 Października 1845 r.

Senator Prezydujący,

KSIEŻĄRSKI.

(3r.) Referend. Senatu J. Paprocki.

Nro 408.

DYREKCYA OGÓLNA SZPITALI

W Wolnem Mieście Krakowie.

Podaje do wiadomości powszechnej, iż na dniu 1szym Grudnia b. r. od godziny 11tej do 1szdej z południa odbędzie się w sekretoryacie Dyrekcyi Ogólnej licytacja przez deklaracje opieczetowane, na wypuszczenie w przedsiębiorstwo prania bielizny chorych w szpitalu Starozakounych leczouych, a to na lat trzy od d. 1 Stycznia 1846 r. poczynając, i od ceny w kwocie Złtp. 400 tytułem rocznego wynagrodzenia ustanowionej.— Ktoby więc chciał się podjąć tej Entrepryzy, ma w miejscu i czasie powyżej oznaczonych złożyć deklaracją swoją opieczetowaną i wyraźnie napisaną, za jaką cenę niższą od szacunku powyżej wymienionego Entrepryżę rzeczoną zatrudnić obowiązuje się, i do tej dołączyć *Vadium* w kwocie Złtp. 50 które aż do Expiracyi kontraktu jako kaucya w Kassie Głównej szpitala Starozakounych pozostanie. — O innych zaś warunkach w miejscu do licytacji przeznaczouym, bliższą wiadomość każdego czasu powziąć może.

Kraków dnia 8 Listopada 1845 r.

Prezydujący.

SCHINDLER.

Sekretarz *Tyralski*.

Nro 424.

DYREKCYA OGÓLNA SZPITALI.

W Wolnem Mieście Krakowie.

Na dostawę słomy cent. 550, siana cent. 110 i owa korcy 46 do Szpitala Sgo Łazarza na rok 1846 potrzebnych, odbędzie się w Sekretoryacie Dyrekcyi Ogólnej na dniu 1 Grudnia r. b. od godziny 11 do 1szdej z południa licytacja przez deklaracje opieczetowane, od ceny złotych polskich 4 za centnar słomy, złotych polskich 3 za centnar siana, i złotych polskich 13 za korzec owa ustanowionej. Chęcy zalicytować tę dostawę, złożą deklaracje swoje w miejscu i czasie powyżej wymienionych z wyraźnem oznaczeniem w nich ceny, za jak najniższą artykuły wspomniane dostarczą, *Vadium* zaś w kwocie złotych polskich 300 w Kassie Głównej Szpitala Sgo Łazarza złożą, które także jako kaucya na pewność tej dostawy aż do jej ukończenia pozostanie. Zresztą inne warunki w miejscu odbyć się mającej licytacji każdego czasu są do odczytania.

Kraków d. 8 Listopada 1845 r.

Prezydujący

SCHINDLER.

Sekretarz *Tyralski*.

Nro. 5274.

TRYBUNAŁ

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krukowa i Jego Okregu.

Na skutek złożonej sobie relacyi przez Sędziego Kommissarza upadłego handlu Hirscha Eilenberga, o niestawieniu się wierzycieli upadłego pomienionego handlu na terminie do weryfikacyi Obligów powyższą upadłość ciężyc mogaących, oznaczonym. Wzywa powtórnie wierzycieli upadłego handlu Hirscha Eilenberga aby w dniu 24 Listopada r. b. o godzinie 3ej z południa, osobiście lub przez umocowanych w sali posiedzeń Trybunału Wydziału I. końcem przedstawienia do weryfikacyi Obligów powyższą upadłość ciężyc mogaących, stawili się.

Kraków dnia 8 Października 1845 r.

Sędzia Prezydujący,

J. PARENSKI.

(3r.)

Sekr. *Lasocki*.

Dnia 18 Listopada b. r. o godz. 11 rannej w Krakowie gmachu Sukienuicach na drodze Sądowej, sprzedane zostaną przez publiczną Licytacją; lichtarze dwa, kubeczek, kieliszek, tabakierka srebrna i inne, za gotową zaraz zapłatę w monecie srebrnej *courant*.

Kraków dnia 6 Listopada 1845 r.

Skórczynski K. S.